

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 26CoCsp/54/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2719200780
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 03. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Slováčková
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2021:2719200780.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Slováčkovej a sudcov JUDr. Daniela Ilavského a Mgr. Jozefa Mačeja, v právnej veci žalobcu: Intrum Slovakia s.r.o., so sídlom Mýtna 48, Bratislava, IČO: 35 831 154, zastúpeného advokátom: JUDr. Ján Šoltés, so sídlom Mýtna 48, Bratislava, proti žalovanej: L. V., narodená X. S. XXXX, trvale pobytom F. XXX/XXX, V., o zaplatenie sumy 486,71 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Skalica z 11. februára 2020 č.k. 5Csp/33/2019-43 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti (výrok II.) a v časti trov konania (výrok III.) r u š í a vec mu v r a c i a na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 317,90 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 317,90 eur od 2. augusta 2016 až do zaplatenia a to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku; výrokom II. vo zvyšku žalobu zamietol a výrokom III. priznal žalobcovi voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 30,80%, pričom o výške náhrady trov konania bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením. Svoje rozhodnutie odôvodnil právne § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z.z. (účinný ku dňu uzatvorenia zmluvy), § 2 z.č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení v čase uzavretia zmluvy (ďalej len „OZ“), § 52 ods. 1 až 4, § 53 ods. 5, § 54 ods. 1, 2 OZ, článkom 3 ods. 1 Rady 93/13/EHS o neprimeraných podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, článkom 6 ods. 1 a článkom 3b ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, § 1 ods. 2 z.č. 129/2010 Z.z. a o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách (ďalej len „ZoSÚ“), § 9 ods. 1, 2 ZoSÚ, § 11 ods. 1 písm. b) ZoSÚ, § 517 ods. 2 OZ, § 3 Nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. Vecne dôvodil, že na základe vykonaného dokazovania súd dospel k záveru, že žaloba bola podaná dôvodne iba v časti. Z vykonaného dokazovania mal totiž preukázané, že medzi právnym predchodcom žalobcu Consumer Finance Holding a.s. a žalovanou vznikol záväzkový vzťah na základe uzavretej Zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. 5019812974 zo dňa 26. januára 2015, na základe ktorej bol žalovanej poskytnutý úver vo výške 532,90 eur s fixnou ročnou úrokovou sadzbou 25,50% na kúpu spotrebného tovaru. V zmluve boli uvedené počet splátok 60, akontácia 10,12%, t.j. 60,- eur, výška splátky 15,- eur mesačne, celková čiastka 900,- eur, RPMN 25,50%, fixná ročná úroková sadzba 25,50%, priemerná hodnota RPMN 36,30%, celkové náklady spotrebiteľa 367,10 eur, termín konečnej splatnosti 01/2020, prvá splátka splatná dňa 20. februára 2015, ďalšie splátky splatné vždy 20. dňa v mesiaci. Zmluva má charakter spotrebiteľskej zmluvy a to konkrétne spotrebiteľského úveru, preto pri právnom posúdení veci zmluvu posudzoval podľa ustanovení z.č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy (ďalej len „ZoSÚ“) a ustanovení § 52 a nasl. z.č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“). Súd prvej inštancie preskúmal zmluvu o poskytnutí spotrebiteľského úveru z pohľadu náležitostí, ktoré má zmluva podľa § 9 ods. 2 ZoSÚ obsahovať a zistil, že zmluva neobsahuje výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov ako náležitosť zmluvy podľa § 9 ods. 2 písm. k) ZoSÚ. Zmluva teda obsahuje len údaj o počte splátok 60 a výšku mesačnej splátky 15,-

eur. Z uvedeného potom ale nie je zrejmé, aká časť splátky je určená na splátku istiny, aká časť na splátku úroku, prípadne aká časť pripadá na iné poplatky. Z uzatvorenej zmluvy síce vyplýva výška jednotlivých splátok, avšak nie je zrejmé, akú časť z týchto nárokov jednotlivá splátka obsahuje, pričom pre určenie práv a povinností zmluvných strán z uzatvorenej zmluvy je nevyhnutné vedieť, koľko dlžník v jednotlivých splátkach plní na istinu a osobitne na úrok, osobitne na poplatky. Žalobca jednotlivé splátky nešpecifikoval a ani z ostatných zmluvných podmienok nevyplýva spôsob splácania úrokov a poplatkov. Ďalej súd prvej inštancie dôvodil, že primárnemu účelu právnej úpravy normami spotrebiteľského práva (ktorým je zrozumiteľnosť pre spotrebiteľa a jeho ochrana) potom zodpovedá len taký výklad ustanovenia § 9 ods. 2 písm. k) ZoSÚ, ktorý každý z atribútov vyjadrených v zákone slovami „výška, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov“ viaže ku každej z tam uvedených zložiek spotrebiteľského úveru majúceho sa v konečnom dôsledku zaplatiť, teda ako k istine, tak i k úrokom a tiež k prípadným iným poplatkom. Naplneniu uvedeného účelu preto nemôže učiniť zadosť zmluva neobsahujúca aj vyčíslenie výšky splátok istiny, úrokov a iných poplatkov (u každej takejto čiastkovej položky), čo je práve dôkazom zvýšenej pozornosti venovanej ochrane spotrebiteľa (ktorý by takto nemal byť pri rozhodovaní sa, či zmluvu uzavrie, zavádzaný ani problematickým údajom o úrokoch, z ktorého nebude schopný vyvodiť, aké bude skutočné navýšenie sumy reálne mu poskytnutej a teda i celková cena, za ktorú si požičiava a ktorú takto bude povinný veriteľovi vrátiť). Taktiež spotrebiteľ potom nemá vedomosť v akej časti má v konkrétnom čase splatenú istinu (v akej časti splátky veriteľ započítal na zaplatenie istiny) a v akej časti má zaplatené poplatky a úroky. Práve z tohto dôvodu zákonodarca uvedené v zákone označil ako podstatnú náležitosť spotrebiteľskej zmluvy o úvere, ktorá má slúžiť k tomu, aby spotrebiteľ pri uzatváraní zmluvy o spotrebiteľskom úvere jasne dopredu vedel, aké následky súvisiace so splácaním úveru bude mať pre neho konkrétna úverová zmluva. Neuvedením takýchto informácií je spotrebiteľ - dlžník potom zavádzaný a neuvedomuje si následok dohodnutého úroku z hľadiska jeho splácania. Súd prvej inštancie sa z uvedených dôvodov nestotožnil s priamou aplikáciou rozsudku Súdneho dvora EÚ zo dňa 9. novembra 2016 v právnej veci C-42/15, Home Credit Slovakia, a.s. c/a Klára Bíróová na tento prípad. Je to z dôvodu, že je názoru, že Súdny dvor EÚ v uvedenom rozhodnutí v odseku 21 poskytol výklad výlučne smernice, konkrétne článku 10 ods. 2 písm. h) a i), článku 23, keď výklad vnútroštátneho práva poskytujú výlučne vnútroštátne súdy. Súd prvej inštancie taktiež preskúmal zmluvu z pohľadu obsahu neprijateľných zmluvných podmienok s poukazom na ustanovenia § 52 a nasl. OZ a dospel k názoru, že úver obsahuje ročnú úrokovú sadzbu 25,50% čo je fakticky úžernícka úroková sadzba. Takéto zmluvné dojednanie vzhľadom k neprimeranej výške úroku z úveru je nekalou obchodnou podmienkou v zmysle § 53 ods. 1 OZ, nakoľko ustanovuje neprimerane vysoký úrok z úveru a tým spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa - neúmerné zaťaženie dlžníka a neprimeraný zisk veriteľa na úrokoch. Priemerná výška úrokov poskytovaných bankami pri spotrebiteľských úrokoch v roku 2013 bola podľa NBS od 11,16 % do 11,97 %. U spoločnosti Consumer Finance Holding, a.s. sa potom jednalo viac ako o dvojnásobné navýšenie úroku. Žalobca v konaní nepreukázal, že by bola táto zmluvná podmienka individuálne dojednaná, z tohto dôvodu súd prvej inštancie považoval v zmluve dohodnutý úrok vo výške 25,50 % ročne za neprijateľnú zmluvnú podmienku a v tejto časti je potom zmluva o úvere aj z tohto dôvodu neplatná a úrok z úveru za nedohodnutý. Taktiež vyjadril názor, že ak sa úrok z úveru považuje za nedohodnutý a absentuje v danej zmluve o úvere z dôvodu neprijateľnej zmluvnej podmienky a úroková sadzba je zákonnou náležitosťou zmluvy o úvere v zmysle ustanovenia § 9 ods. 2 písm. i) ZoSÚ, potom sa úver aj z tohto dôvodu považuje za bezúročný a bez poplatkov podľa § 11 ods. 1 písm. b) ZoSÚ. Súd prvej inštancie mal v predmetnej sporovej veci preukázané, že žalovanej bol na základe zmluvy poskytnutý úver vo výške 532,90 eur, ktorý je bezúročný a bez poplatkov. Z priloženého prehľadu splátok vyplýva, že žalovaná zaplatila do dňa podania žaloby celkovú sumu 275,- eur, pričom do splátok súd nezapočítal sumu 60,- eur, ktorú zaplatila žalovaná titulom akontácie. Akontáciu uhradila žalovaná priamo predajcovi predmetu zmluvy a nie právnenému predchodcovi žalobcu a preto suma 60,- eur nemôže byť považovaná za úhradu splátky pôžičky. Keďže žalovaná do dňa podania žaloby uhradila žalobcovi splátky vo výške 215,- eur, tak súd uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 317,90 eur, ktorá predstavuje rozdiel medzi poskytnutým úverom bez úrokov a poplatkov (532,90 eur) a uhradenými splátkami (215,- eur) a vo zvyšku súd žalobu ako nedôvodnú zamietol. Keďže žalovaná nezaplatila svoj dlh riadne a včas, dostala sa do omeškania a žalobcovi tak vzniklo právo na úroky z omeškania zo sumy priznanej súdom. Súd prvej inštancie priznal žalobcovi úrok z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 317,90 eur od 2. augusta 2016 až do zaplatenia, pretože takto priznané úroky z omeškania sú v súlade s § 517 OZ v spojení s § 3 nariadenie vlády č. 87/1995 Z.z. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 CSP a žalobcovi priznal podľa pomeru jeho úspechu vo veci nárok na náhradu trov konania v rozsahu 30,80 %. Žalobca si v konaní uplatňoval sumu celkovo vo výške 486,71 eur, bola mu priznaná

istina vo výške 317,90 eur, úspech žalobcu je 65,40 %, a neúspech 34,60 %. Po odčítaní neúspechu žalobcu od jeho úspechu vyšiel súdu výsledný úspech žalobcu vo výške 30,80 %.

2. Proti tomuto rozsudku súdu prvej inštancie v jeho časti zvyškovo zamietajúcej žalobu a v časti trov konania podal včas odvolanie žalobca s návrhom na jeho zmenu v napadnutej časti tak, že súd zaviazá žalovanú zaplatiť žalobcovi sumu 168,81 eur s úrokom z omeškania vo výške 5,00% p.a. zo sumy 168,81 eur od 2. augusta 2016 do zaplatenia, to všetko v lehote do troch dní od právoplatnosti rozsudku a prizná žalobcovi náhradu trov konania a náhradu trov právneho zastúpenia v plnom rozsahu. Ako odvolací dôvod uviedol ustanovenie § 365 ods. 1 písm. h) CSP. Dôvodil, že právny názor súdu prvej inštancie, že úver je nutné považovať za bezúročný a bez poplatkov z dôvodu nerozloženia úverových splátok na jej jednotlivé zložky, t.j. splátku istiny, úrokov a poplatkov nie je správny a je v rozpore s čl. 10 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/EHS ako právne záväzným aktom Európskeho spoločenstva, ktorý má v zmysle čl. 7 ods. 2 Ústavy SR prednosť pred zákonom a zároveň aj v rozpore s právnym názorom vyjadreným v Rozsudku Súdneho dvora EÚ zo dňa 9. novembra 2016 v právnej veci C-42/15 Home Credit Slovakia, a.s. c/a Klára Bíróová, ktorý sú slovenské súdy viazané. Predmetný rozsudok ako cese-law Súdneho dvora Európskej únie predstavuje primárny prameň európskeho práva v kategórii právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie, ktoré podľa článku 7 ods. 2 druhá veta Ústavy SR majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky. Vyššie uvedený rozsudok Súdneho dvora EÚ je tak právne záväzný aj pre všeobecné súdy SR. Súd prvej inštancie bol povinný prihliadať pri svojom rozhodovaní prednostne na tento rozsudok, keďže má prednosť pred zákonom o spotrebiteľských úveroch. Súdny dvor EÚ v rozsudku z 3. februára 1977, Benedetti c/a Munari 52-76 rozhodol, že cieľom rozsudku o prejudiciálnej otázke je vyriešiť právnu otázku, ktorá zaväzuje vnútroštátneho sudcu pokiaľ ide o výklad príslušných ustanovení aktov Spoločenstva. Neaplikovaním týchto základných princípov úniijného práva dospel súd prvej inštancie k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci. Podľa rozsudku Súdneho dvora EÚ z 9. novembra 2016 v právnej veci C-42/15, Home Credit Slovakia, a.s. c/a Klára Bíróová by totiž členské štáty nemali ukladať zmluvným stranám povinnosti, ktoré Smernica 2008/48 ES neupravuje. Podľa jej článku 10 ods. 2 písm. i) v spojení s písm. h) zmluva o úvere na dobu určitú nemusí v čase jej uzatvorenia obsahovať presné určenie, aká časť splátky sa použije na splátku istiny a aká jej časť na bežné úroky a poplatky. Rozloženie splátok v členení na istinu, úrok a poplatky priamo v základných náležitostiach úverovej zmluvy predstavuje rozpor s požiadavkou stručnosti, prehľadnosti, určitosti a zrozumiteľnosti základných náležitostí úverovej zmluvy ako právneho úkonu. Neexistuje racionálny dôvod, aby zmluva o spotrebiteľskom úvere mala byť už v hlavných zmluvných dojednaniach zložitejšia ako napr. zmluva o úvere uzavretá podľa Obchodného zákonníka. Súdny dvor Európskej únie v prejudiciálnom konaní C-42/2015 začatom na návrh Okresného súdu Dunajská Streda rozsudkom z 9. novembra 2016, rozhodol aj o práve členského štátu vnútroštátnou úpravou rozširovať obligatórne náležitosti úverovej zmluvy nad rámec Smernice 2008/48/ES ako aj jeho právo zákonom sankcionovať absenciu niektorej z náležitostí úverovej zmluvy tak, že úver je bezúročný a bez poplatkov. Súdny dvor EÚ rozhodol, že článok 10 ods. 2 písm. h) a i) Smernice stanovuje, že zmluva musí uvádzať iba výšku, počet a frekvenciu splátok spotrebiteľa. Z článku 10 ods. 2 písm. i) a článku 10 ods. 3 uvedenej smernice vyplýva, že iba na žiadosť spotrebiteľa je veriteľ povinný bezplatne a kedykoľvek počas doby trvania zmluvy odovzdať mu výpis vo forme amortizačnej tabuľky. Vzhľadom na jasné znenie týchto ustanovení je potrebné konštatovať, že Smernica 2008/48/ES nestanovuje povinnosť zahrnúť do zmluvy o úvere takýto výpis vo forme amortizačnej tabuľky. Ustanovenie článku 10 ods. 2 písm. u) Smernice 2008/48/ES sa nemá vykladať tak, že oprávňuje členské štáty, aby vo svojej vnútroštátnej právnej úprave stanovili povinnosť zahrnúť do zmluvy o úvere iné náležitosti, než sú tie, ktoré vymenúva článok 10 ods. 2 uvedenej Smernice. Na základe vyššie uvedeného sa má článok 10 ods. 2 písm. h) a i) Smernice 2008/48/ES vykladať v tom zmysle, že zmluva o úvere na dobu určitú stanovujúca amortizáciu istiny po sebe nasledujúcimi splátkami nemusí vo forme amortizačnej tabuľky spresňovať, aká časť každej splátky bude započítaná na vrátenie tejto istiny. Tieto ustanovenia v spojení s článkom 22 ods. 1 tejto smernice bránia tomu, aby členský štát stanovil takúto povinnosť vo svojej vnútroštátnej právnej úprave. Súdny dvor Európskej únie tak rozhodol, že ustanovenie § 4 ods. 2 písm. i) zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch (súčasný § 9 ods. 2 písm. k) z.č. 129/2010 Z.z.) je v rozpore so Smernicou 2008/48/ES, t.j. záväzným prameňom práva. Tiež vylúčil oprávnenosť sankcie straty nároku na úroky a poplatky v prípade, že úverová zmluva neobsahuje rozdelenie úverovej splátky na jej jednotlivé zložky, t.j. na časť istiny, časť úrokov a časť poplatkov, podľa vnútroštátneho práva, keďže nejde o obligatórnu náležitosť úverovej zmluvy v zmysle Smernice 2008/48/ES a tak ani o takú náležitosť, ktorej absencia by bola spôsobilá spochybniť možnosť spotrebiteľa posúdiť rozsah svojho záväzku. Z rozhodnutia Súdneho dvora EÚ C-42/2015 možno vyvodiť záver, že iba porušenie povinnosti veriteľa

podstatným spôsobom môže byť sankcionované zánikom nároku veriteľa na úroky a poplatky. Právny predchodca žalobcu neporušil žiadne povinnosti, preto mu vznikol nárok aj na zaplatenie zmluvne dojednaných úrokov ako odplaty poskytnutého úveru. Zároveň poukázal na rozhodnutie Súdneho dvora EÚ C-565/2012 z 27. marca 2014. Podporne odkázal na rozsudky Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 12Co/284/2017, sp. zn. 15Co/225/2017, jeho uznesenie sp. zn. 16Co/105/2017 a uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo/146/2017 z 22. februára 2018, ktorým je vyslovený právny názor súdom prvej inštancie prekonaný. Založenie bezúročnosti úveru na nerozložení úverovej splátky na jej jednotlivé zložky je ignoráciou a nerešpektovaním rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít, čo má za následok porušenie čl. 2 bod. 2 CSP. Podporne odkázal aj na závery aktuálneho rozsudku Súdneho dvora EÚ vo veci C-331/2018. Rovnako za nesprávny považoval žalobca i právny názor súdu prvej inštancie, že dojednaná odplata za poskytnutie spotrebiteľského úveru vo forme zmluvne dojednaného úroku je neprímeraná a úžernícka. Navýšenie úveru predstavuje len zmluvne dojednaný úrok vo výške ročnej úrokovej sadzby 25,50%. Odplata za poskytnutie spotrebiteľského úveru nachádza svoje vyjadrenie v RPMN vo výške 25,50% zhodne s dojednanou úrokovou sadzbou, nakoľko jedinou odplatou je len zmluvný úrok. Výška priemernej hodnoty RPMN pre spotrebiteľské úvery so splatnosťou od 1 do 5 rokov zverejnená v čase uzavretia úverovej zmluvy MF SR v súlade s § 21 ods. 2 ZoSÚ predstavovala 15,16%. Nie výška úrokovej sadzby ale celková výška RPMN je rozhodujúcim faktorom pre ustálenie celkových nákladov spotrebiteľa spojených s úverom. Výška dojednanej odplaty za poskytnutie spotrebiteľského úveru v úverovej zmluve 25,50% neprevyšuje odplatu obvykle požadovanú na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch podľa § 53 ods. 6 OZ a je v súlade so zákonom stanovenou maximálnou výškou odplaty pri poskytnutí peňažných prostriedkov spotrebiteľovi podľa § 1a ods. 1 a § 1 ods. 4 Nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. účinného od 1. septembra 2014. Dojednaná odplata 25,50% nepresahuje 2x priemernú výšku RPMN zverejnenú MF SR za 3. štvrtrok 2014 vo výške 15,16%.

3. Žalovaná sa k odvolaniu žalobcu nevyjadrila.

4. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti zamietajúcej časti rozsudku súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 365 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. h) CSP), preskúmal rozsudok v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offo na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné.

5. Predmetom konania vedeného na súde prvej inštancie pod sp. zn. 5Csp/33/2019 je zaplatenie 486,71 eur s príslušenstvom. Rozsudkom napadnutým odvolaním súd prvej inštancie žalovanej uložil zaplatiť žalobcovi istinu 317,90 eur s 5% úrokom z omeškania ročne od 2. augusta 2016 do zaplatenia, do troch dní od právoplatnosti rozsudku a vo zvyšku žalobu zamietol, žalobcovi priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 30,80%.

6. Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti postupu a rozsudku súdu prvej inštancie v časti zamietnutia žaloby a v závislom výroku o nároku na náhradu trov konania.

7. V posudzovanej veci súd prvej inštancie prioritne založil svoje rozhodnutie na právnom názore, že spotrebiteľský úver z 26. januára 2015 č. 5019812974 je potrebné považovať za bezúročný a bez poplatkov pre absenciu obligatórnych náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere, neuvedením výšky, počtu a termínov splátok istiny, úrokov a iných poplatkov (§ 9 ods. 2 písm. k) ZoSÚ.

8. Súd prvej inštancie správne kvalifikoval právny vzťah založený predmetnou zmluvou ako spotrebiteľský. Zmluva spĺňa definíčné znaky spotrebiteľskej zmluvy. Žalovaná uzatvárala zmluvu ako fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní zmluvy nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Žalobca (resp. jeho právny predchodca) vystupoval v postavení dodávateľa, teda osoby, ktorá pri uzatváraní spotrebiteľskej zmluvy konala v rámci predmetu svojej obchodnej, prípadne inej podnikateľskej činnosti (§ 52 ods. 3, 4 OZ). Na uvedené nemá žiaden vplyv skutočnosť, že zmluva o úvere je zmluvným typom upraveným v Obchodnom zákonníku.

9. Úprava spotrebiteľskej zmluvy tvorí právny základ ochrany spotrebiteľa v súkromnoprávných vzťahoch a je základným inštitútom spotrebiteľského práva. Na ochranu spotrebiteľa boli prijaté viaceré osobitné právne normy a za týmto účelom sa viackrát novelizoval Občiansky zákonník (ktorým bola dopĺňaná definícia spotrebiteľskej zmluvy) ako aj zákon o ochrane spotrebiteľa. Na úrovni komunitárneho práva bolo prijatých pomerne veľa smerníc a nariadení, ktoré sa týkajú problematiky ochrany spotrebiteľa.

10. Podľa § 9 ods. 2 písm. i) j) a k) ZoSÚ zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka musí obsahovať tieto náležitosti: i) úrokovú sadzbu spotrebiteľského úveru, podmienky, ktoré upravujú jej uplatňovanie, index alebo referenčnú úrokovú sadzbu, na ktorý je výška úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru naviazaná, ako aj časové obdobia, v ktorých dochádza k zmene výšky úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru, podmienky a spôsob vykonania tejto zmeny; ak sa za rôznych podmienok uplatňujú rôzne úrokové sadzby spotrebiteľského úveru, uvádzajú sa tieto informácie o všetkých uplatniteľných úrokových sadzbách spotrebiteľského úveru, j) ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere; uvedú sa všetky predpoklady použité na výpočet tejto ročnej percentuálnej miery nákladov, k) výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priraďovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia.

11. Podľa § 11 ods. 1 písm. b) ZoSÚ poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a) až k), r) a y).

12. Ustanovenie § 11 ods. 1 ZoSÚ (v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy) vymedzuje prípady, kedy sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Výklad a aplikácia ustanovení ZoSÚ musí byť v súlade so zmyslom a účelom tohto zákona. Tým, že zákon nedodržiava iba niektorých obsahových náležitostí zmluvy postihuje, robí z týchto náležitostí nevyhnutné podstatné obsahové náležitosti. Východiskom spotrebiteľskej ochrany je faktické nerovné postavenie vo vzťahu k profesionálnemu dodávateľovi a to s ohľadom na okolnosti, za ktorých dochádza ku kontraktácii, vzhľadom na väčšiu profesionálnu skúsenosť predávajúceho, lepšiu znalosť práva a dostupnosť právnych služieb, ako i možnosť stanovovať zmluvné podmienky jednostranne cestou formulárových zmlúv. Pre takéto vzťahy je charakteristické, že podnet k zmluvnému rokovaniu pochádza spravidla od dodávateľa, pričom spotrebiteľ nie je na zmluvné dojednania pripravený a pri uzatváraní zmluvy je využívaný moment prekvapenia a neskúsenosť spotrebiteľa. Spoločným znakom právnej úpravy spotrebiteľských zmlúv je snaha cestou práva vyrovnať túto faktickú nerovnosť a to formou autonómie vôle. Tá predstavuje elementárnu podmienku fungovania materiálneho právneho štátu, nie je však úplne absolútna a v rámci spotrebiteľských vzťahov je limitovaná princípom ochrany slabšej strany, teda spotrebiteľa (ktorý koná s dôverou v druhou stranu jej prezentovaný skutkový stav). Z uvedenej koncepcie spotrebiteľského práva vychádzal aj zákon ZoSÚ, ktorý stanovil osobitné náležitosti spotrebiteľskej úverovej zmluvy tak, aby za účelom odstránenia vyššie uvedenej faktickej nerovnováhy bol spotrebiteľ účinným spôsobom informovaný o podmienkach spotrebiteľského úveru a vedel lepšie ako pri nespotebiteľskej úverovej zmluve posúdiť všetky právne dôsledky vyplývajúce pre neho z uzatvorenia úverovej zmluvy. Niektoré ustanovené náležitosti, a to práve tie, ktoré sú uvedené v § 11 ods. 1 ZoSÚ zákonodarcu v prospech ochrany spotrebiteľa preferoval až do takej miery, že ich neuvedenie sankcionoval bezúročnosťou a bezpoplatkovosťou úveru ako sankciou pre dodávateľa, ktorý nerešpektuje zákon a tým spotrebiteľa vystavuje nerovnému postaveniu (porovnaj rozhodnutie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 11Co/127/2015).

13. Súd prvej inštancie rozhodol v zmysle záverov predchádzajúcej (už prekonanej) súdnej praxe, že predmetná obligatórna náležitosť podľa § 9 ods. 2 písm. k) ZoSÚ predstavuje údaj dôležitý pre spotrebiteľa, keďže pomáha spoznať, ako konkrétne budú náklady spojené so spotrebiteľským úverom uhrádzané. ZoSÚ nad rámec smernice (Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS v znení korigenda k tejto smernici) požadoval rozčlenenie splátky. Z podnetu Krajského súdu v Prešove na zaujatie stanoviska občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky k predmetnej spornej otázke je zrejmé, že ustálená rozhodovacia prax súdov požadujúca rozčlenenie splátky bola podporená rozhodnutiami vyšších súdnych autorít (rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7 Cdo 128/2016, 7 Sžo 61/2015). Až uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 146/2017 došlo k vyjadreniu odlišného právneho názoru v danej otázke s argumentáciou,

že dotknuté zákonné ustanovenie len spresňuje, čo splátka úveru zahŕňa a preto eurokonformným výkladom možno dospieť k záveru, že zákon č. 142/2015 Z. z. o číslach účtovníctva nepožaduje.

14. V odôvodnení rozsudku vo veci C-331/18 TE proti Pohotovosť, s.r.o. z 5. septembra 2019 Súdny dvor EÚ konštatoval, že požiadavka konformného výkladu je obmedzená všeobecnými právnymi zásadami, najmä zásadou právnej istoty, v zmysle ktorej nemôže slúžiť ako základ pre výklad vnútroštátneho práva contra legem. Hoci povinnosť konformného výkladu nemôže slúžiť ako základ pre výklad vnútroštátneho práva contra legem, vnútroštátne súdy musia v prípade potreby zmeniť ustálenú vnútroštátnu judikatúru, ak vychádza z výkladu vnútroštátneho práva, ktorý je nezlučiteľný s cieľmi smernice.

15. So zreteľom na uvedené závery, právny názor, podľa ktorého poskytnutý spotrebiteľský úver v predmetnej veci treba považovať za bezúročný a bez poplatkov z dôvodu absencie rozpisu splátky na istinu, úrok, poplatky v zmluve podľa § 9 ods. 2 písm. k) ZoSÚ v znení účinnom v čase jej uzavretia, už neoblo možné považovať za správny. Po vydaní rozsudku Súdneho dvora EÚ C-331/2018, TE proti Pohotovosť s.r.o. došlo k zosúladieniu rozhodovacej činnosti najvyššej vnútroštátnej súdnej autority s týmto rozhodovaním (porovnaj uznesenie Krajského súdu v Trnave z 31. októbra 2019 sp. zn. 10Co/224/2018). Odvolacia námietka žalobcu o dodržaní zákonnej náležitosti podľa ustanovenia § 9 ods. 2 písm. k) ZoSÚ bola preto dôvodná.

16. Súd prvej inštancie vystaval záver o neplatnosti dojednania strán o úroku v úverovej zmluve vo výške 25,5 % výlučne na zistení, že podľa zverejnených štatistických údajov predstavovala v rozhodnom čase (v čase uzavretia úverovej zmluvy) priemerná úroková sadzba pri úveroch poskytovaných obchodnými bankami 11,16 až 11,97 % a na bližšie nevysvetlenej úvahe, že táto disproporcija predstavuje podstatné prevýšenie oproti obvykle uplatňovaným bankovým úrokom, a preto je takéto zmluvné dojednanie nekalou obchodnou praktikou.

17. Podľa § 53 ods. 6 OZ ak predmetom spotrebiteľskej zmluvy je poskytnutie peňažných prostriedkov, nesmie odplata prevyšovať najvyššiu prípustnú odplatu, ktorú možno od spotrebiteľa pri poskytnutí peňažných prostriedkov požadovať. Odplatu, podrobnosti o stanovení odplaty, kritériách jej stanovenia a najvyššiu prípustnú výšku odplaty ustanovuje vykonávací predpis.

18. Pri určení hranice podstatného prevýšenia odplaty obvykle požadovanej na finančnom trhu v zmysle citovaného § 53 ods. 6 OZ v znení účinnom v čase uzavretia úverovej zmluvy, nemožno podľa úvahy odvolacieho súdu ponechať stranou ani skutočnosť, že s účinnosťou od 1. septembra 2014 je na základe odkazu v novelizovanom ust. § 53 ods. 6 OZ najvyššia prípustná výška odplaty už konkrétne ustanovená vykonávacím predpisom. V súčasnosti platnou úpravou, vystavanou na presne stanovenom nákladovom strope sa teda zákonodarca vrátil k v praxi osvedčenému modelu, ktorý výšku úverového zaťaženia spotrebiteľa v prípade štandardného spotrebiteľského úveru limituje cez rozsah úverových nákladov dvojnásobkom RPMN. Z toho exkurzu vývoja právnej regulácie vyplýva, že nielen v súčasnosti platná právna úprava, ale aj právna tradícia, dá sa povedať už od 1. januára 2008 (až na obdobie od 1. júna 2014 do 1. septembra 2014, v ktorom bola v zmysle ust. § 10d nar. vlády č. 87/1995 Z. z. celkom výnimočne čo do obdobia i dôvodov, zavedená regulácia úverového zaťaženia cez úrokový limit odvíjajúci sa od bankového priemeru) opodstatňuje v interpretácii rozhodujúcej právnej úpravy zohľadniť, že miera únosnosti úverového zaťaženia spotrebiteľa je a bola v našom právnom poriadku koncepčne založená na porovnaní „odplaty“ za poskytnutie peňažných prostriedkov v ponímaní úverových nákladov, čo zároveň opodstatňuje záver, že etalónom pre posúdenie ich primeranosti by mali byť obvyklé úverové náklady, a teda v ročnom vyjadrení štatisticky vykazovaný priemer RPMN, a nielen úroky bez ďalších úverových nákladov, ktoré sú i tak v dôsledku predovšetkým kreatívnych produktov nebankových finančných subjektov často len skrytým prostriedkom ďalšieho úverového zaťaženia dlžníka.

19. Podľa ust. § 1 ods. 1 veta prvá nar. vl. č. 87/1995 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnkov, odplatu pri poskytnutí peňažných prostriedkov spotrebiteľovi tvoria úrok, poplatky a akékoľvek iné odplatné plnenia alebo iné náklady, ktoré sú dohodnuté pri podpise spotrebiteľskej zmluvy a ktoré sú spojené s poskytnutím peňažných prostriedkov alebo vyžadované pri poskytnutí peňažných prostriedkov.

20. Podľa ust. § 1a ods. 1 nar. vl. č. 87/1995 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnkov, ak odseky 2 a 3 neustanovujú inak, odplata pri poskytnutí peňažných prostriedkov spotrebiteľovi nesmie prevýšiť dvojnásobok priemernej ročnej percentuálnej miery nákladov podľa § 1 ods. 4 pri obdobnom úvere alebo

pôžičke ročne. Na účely tohto nariadenia vlády sa obdobným úverom alebo pôžičkou rozumie obdobný produkt, ktorý je svojou povahou najbližší forme poskytnutia peňažných prostriedkov spotrebiteľovi podľa predchádzajúcej vety.

21. Priemerná ročná percentuálna miera nákladov pri obdobnom úvere alebo pôžičke, v danom prípade predstavuje pri úvere so zabezpečením v sume do 1500 eur pri zmluvnej splatnosti do 5 rokov 19,37% a bez zabezpečenia 34,42%. V prípade aplikovania citovanej právnej úpravy na posudzovaný prípad zákonný limit úroku by zodpovedal dvojnásobku tejto štatistickej hodnoty RPMN a činil by 38,74 % . Už len z toho je evidentné, že predstava súdu prvej inštancie o nezákonnosti úroku vo výške 25,5 % ročne za situácie, keď iné poplatky s úverom neboli spojené a úverová zaťaženosť žalovanej neprevyšuje pomyselný nákladový strop v ponímaní samotného zákonodarcu, sama o sebe nemôže obstať.

22. Súd prvej inštancie vedený nesprávnymi právnymi úvahami pri posudzovaní platnosti dohody strán o úroku v úverovej zmluve, neposúdil jej platnosť v spektre rozhodujúcich zákonných kritérií, a preto neustálil skutkový stav v rozsahu potrebnom pre záver o dôvodnosti tejto časti uplatneného nároku. Nakoľko tento nedostatok, vzhľadom na povahu a rozsah jeho procesných dôsledkov, nebolo možné efektívne napraviť v odvolacom konaní, došlo tým k naplneniu dôvodu, pre ktorý odvolaciemu súdu z pohľadu ust. § 389 ods. 1 písm. c) CSP neostávalo iné, ako rozhodnutie súdu prvej inštancie v zamietavom výroku a tiež v závislom výroku o trovách konania (§ 396 ods. 3 CSP), zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

23. V ďalšom konaní bude úlohou súdu prvej inštancie zabezpečiť si dostatočný skutkový podklad pre posúdenie dôvodnosti ostávajúcej časti predmetu konania . K tomu v intenciách v tomto uznesení vytknutých nesprávností vyvodí zodpovedajúce skutkové zistenia z už vykonaných dôkazov, eventuálne umožní stranám uplatniť i ďalšie prostriedky procesného útoku a procesnej obrany a po prípadnom doplnení dokazovania, či už dôkazmi, ktoré strany navrhli alebo ešte navrhnu v nastávajúcom priebehu konania, alebo ktoré sú pre rozhodnutie vo veci nevyhnutné a ich vykonanie je možné aj bez iniciatívy spotrebiteľa s použitím ust. § 295 CSP, súd prvej inštancie vo veci opätovne rozhodne. V novom rozhodnutí prvoinštančný súd vezme do úvahy len tie skutočnosti, ktoré vyšli (vyjdú) v konaní najavo (Čl. 11 ods. 4 CSP) procesne správnym postupom, pričom vo svojich úvahách pri právnom posudzovaní veci vyjde z názoru odvolacieho súdu (§391 ods. 2 CSP), tak ako ho vyjadril v tomto uznesení. Nové rozhodnutie súd prvej inštancie náležite odôvodní tak, aby sa dôsledne a presvedčivo vysporiadal so všetkými skutkovo a právne relevantnými otázkami riešenými v konaní a argumentmi sporových strán a zároveň, aby odôvodnenie nielen formálne spĺňalo náležitosti požadované ust. § 220 ods. 2 CSP, ale aby i materiálne zodpovedalo kritériám spravodlivého odôvodnenia.

24. Podľa § 396 ods. 3 CSP, ak odvolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne o náhrade trov súd prvej inštancie v novom rozhodnutí o veci.

25. V súlade s vyššie citovaným ustanovením v novom rozhodnutí (o veci v zostávajúcej časti) rozhodne súd prvej inštancie i o trovách tohto odvolacieho konania.

26. Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0, čiže jednomyseľne (§ 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch v znení neskorších zmien a doplnení).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a) pri, ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo, ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).